Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2025–2026

19 637 Vreemdelingenbeleid

28 642 Sociale veiligheid openbaar vervoer

Nr. 3615 **BRIEF VAN DE MINISTER VAN ASIEL EN MIGRATIE**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 3 juli 2026

Inleiding

Hoewel het grootste deel van de asielzoekers niet betrokken is bij incidenten, zorgt een kleine groep voor overlast, onder meer in en rond het openbaar vervoer in Ter Apel. Dit is onacceptabel en vraagt om gerichte inzet. Het kabinet zet in op een breed pakket aan maatregelen en geeft uitvoering aan recente moties en gedane toezeggingen, onder meer over de pendelbus en reguliere lijnen in Ter Apel, de situatie in Budel en het veiligheidsconvenant.

In deze brief kom ik terug op een aantal moties en toezeggingen met betrekking tot de aanpak van overlast. De volgende onderwerpen worden nader toegelicht:
(I) Vervoer tussen Ter Apel en Emmen
(II) Het toepassen van vrijheidsbeperkende en gebiedsbeperkende maatregelen
(III) Extra maatregelen Budel
(IV) Veiligheidsconvenant

(I) Vervoer tussen Ter Apel en Emmen

Sinds 2019 rijdt er een pendelbus rechtstreeks tussen station Emmen en aanmeldcentrum Ter Apel om overlast op reguliere buslijnen te voorkomen. Mijn ministerie financiert de pendelbus. De gemeente Westerwolde voert de aanbesteding uit voor de periode 2023–2026. Voor de periode 2027–2031 vinden gesprekken plaats over de voortzetting van de pendelbus.

kst-19637-3615
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2026

Motie van de leden Ellian en Ceulemans over garanderen dat de pendelbus tussen Emmen en het aanmeldcentrum in Ter Apel nooit meer gratis wordt

In het Tweeminutendebat van 16 april 2026 heeft uw Kamer verzocht te borgen dat de pendelbus tussen Emmen en het aanmeldcentrum in Ter Apel nooit gratis wordt aangeboden. Sinds de start geldt als uitgangspunt dat voor gebruik van de pendelbus wordt betaald, en dat blijft zo. Dit is een expliciete aanbestedingsvoorwaarde en dat zal ook zo blijven in de periode 2027–2031. De pendelbus is voor iedereen toegankelijk en iedere reiziger moet een kaartje kopen. Hiermee doe ik gestand aan de motie van de leden Ellian en Ceulemans (Kamerstuk 19 637, nr. 3530) en aan mijn toezegging in het commissiedebat over de (veiligheids)situatie op de buslijnen in Ter Apel. In de voorbereiding van de nieuwe aanbesteding voor de periode 2027–2031 wordt meegenomen dat erop wordt toegezien dat de pendelbus in Ter Apel financieel niet gunstiger is dan regulier busvervoer, waarmee wordt voldaan aan de motie van de leden Ellian en Ceulemans (Kamerstuk 19 637, nr. 3534).

Sociale veiligheid OV

Met betrekking tot de sociale veiligheid in het openbaar vervoer heb ik in de voortgangsbrief «aanpak overlastgevende asielzoekers» d.d. 22 mei 2026 (Kamerstuk 19 637, nr. 3559) toegelicht dat mijn ministerie samen met vervoerders binnen de grenzen van de bestaande wet- en regelgeving werkt aan diverse maatregelen om zwartrijden te voorkomen en te sanctioneren, waar het opleggen van een reisverbod onderdeel van kan zijn. Daarnaast worden in de praktijk reeds maatregelen getroffen, zoals toegangscontroles en incidentele inzet van de AVIM bij gezamenlijke controles. Hiermee is voldaan aan de motie van de leden Eerdmans en Veltman over een reisverbod voor zwartrijders van en naar Ter Apel (Kamerstuk 19 637, nr. 3385).

Motie van het lid Ceulemans over zorgen voor beveiliging op de reguliere buslijnen en de pendelbus tussen Emmen en Ter Apel

In het Tweeminutendebat van 16 april 2026 heeft uw Kamer verzocht te zorgen voor beveiliging en/of boa's op de reguliere buslijnen en de pendelbus tussen Emmen en Ter Apel zolang dit nodig is (Kamerstuk 19 637, nr. 3531). Beveiliging in voertuigen zelf berust bij de vervoerder. Gemeentelijke boa's hebben geen handhavingsbevoegdheid in het voertuig en worden primair ingezet voor de openbare orde in de publieke ruimte. Het Ministerie van Justitie en Veiligheid kan daarom niet zelf zorgen voor beveiliging in de bussen, maar ondersteunt gemeenten en ketenpartners binnen ieders bevoegdheden bij het terugdringen van overlast op en rond deze lijnen. Dit gebeurt onder andere via de decentralisatie-uitkering (DU) bij de aanpak overlastgevende- en criminele asielzoekers. Gemeenten zijn vrij in de besteding van deze gelden. Voor de hoogte van de DU wordt rekening gehouden met het aantal bewoners in het azc, amv en de nabijheid van een station. De gemeente Westerwolde ontvangt financiering voor de volgende maatregelen:

– Inzet van de pendelbus voor het tegengaan van overlast op de reguliere buslijnen.
– Inzet particuliere winkelbeveiliging in de winkels in het centrum van Ter Apel en toezichthouders van het ministerie.
– Inzet van boa's uit de flexpool boa, opgericht in samenwerking met de gemeente Groningen. De flexpool is recent uitgebreid naar 16 boa's, waarvan er 8 structureel worden ingezet in Ter Apel. De boa's worden ingezet in het centrum van Ter Apel, rond het aanmeldcentrum in Ter

Apel (inbegrepen het voorterrein) en ondersteunen bij het in- en uitstappen bij de pendelbus.
– Aanschaf van camera's rond het aanmeldcentrum in Ter Apel (inbegrepen het voorterrein).

Afgelopen mei is er een overeenkomst gesloten met de gemeente Emmen voor de extra financiering van een aantal maatregelen ten behoeve van de beveiliging in het centrum van Emmen en het dorp Nieuw-Weerdinge. De financiering wordt gebruikt voor de inzet van 6 boa's en een dienstauto voor de boa's. Ook worden toezichthouders met een de-escalerende werking ingezet.

Bovenstaande maatregelen en de inzet op beveiliging zien op mijn toezegging in het commissiedebat over de (veiligheids)situatie op de buslijnen in Ter Apel.

(II) Het toepassen van vrijheidsbeperkende en gebiedsbeperkende maatregelen

Motie van de leden Lammers en Russcher over het maximaal toepassen van vrijheidsbeperkende maatregelen bij overlast

In het Tweeminutendebat van 16 april 2026 heeft uw Kamer verzocht om, binnen de geldende wettelijke kaders, de bestaande vrijheidsbeperkende en gebiedsbeperkende maatregelen ten aanzien van asielzoekers die zich schuldig maken aan incidenten in het openbaar vervoer of richting personeel van vervoerders direct, consequent en maximaal toe te passen (Kamerstuk 19 637, nr. 3543). Dit betreft onder meer het beperken van de bewegingsvrijheid tot aangewezen gebieden, het opleggen van gebiedsverboden voor overlastlocaties en, waar passend, het versneld inzetten van een strenger toezichtregime. Ik onderschrijf het belang van een directe en consequente inzet van deze maatregelen binnen de geldende wettelijke kaders en met inachtneming van proportionaliteit, individuele beoordeling en uitvoerbaarheid. Binnen deze kaders worden de maatregelen toegepast.

(III) Extra maatregelen Budel

Motie van de leden Ceulemans en Van der Plas over het zorgen voor extra maatregelen om de overlast als gevolg van de opvanglocatie in Budel zo snel mogelijk terug te dringen.

Op 4 februari 2026 heeft uw Kamer de motie van de leden Ceulemans (JA21) en Van der Plas (BBB) aangenomen, waarin de regering wordt verzocht om aanvullend op bestaande maatregelen extra stappen te zetten om de overlast als gevolg van de opvanglocatie in Budel zo snel mogelijk terug te dringen (Kamerstuk 19 637, nr. 3510). Er worden verschillende maatregelen ingezet zoals een straattoezichtteam en extra beveiliging op station Maarheeze door de NS. Daarnaast worden extra middelen verstrekt aan de gemeente Cranendonck voor preventieve maatregelen om overlast tegen te gaan. Een deel van deze inzet betrof reeds lopende maatregelen. Na aanneming van de motie zijn aanvullende middelen aan de gemeente Cranendonck verstrekt, die de gemeente naar eigen inzicht binnen het lokale overlastbeleid kan inzetten. Vanuit de gemeente vindt, in samenspraak met het COA, in reguliere veiligheidsoverleggen actieve monitoring van overlast plaats en kunnen waar nodig specifieke maatregelen worden ingezet. Tevens is het ministerie blijvend in gesprek met zowel de gemeente Cranendonck als de vervoerders over een structurele oplossing voor station Maarheeze.

(IV) Veiligheidsconvenant

Zoals toegezegd tijdens het commissiedebat over de (veiligheids)situatie in Ter Apel wordt het veiligheidsconvenant nageleefd, daarmee wordt uitvoering gegeven aan de gemaakte afspraken met betrokken partijen. Op dit moment wordt gewerkt aan de uitwerking van het Convenant Sociale Veiligheid openbaar vervoer 2026–2031 waarbij de verantwoordelijkheden van de betrokken partijen, zoals toegezegd, helder worden vastgelegd (TZ202604-209). Zodra het convenant gereed is zal dit met uw Kamer worden gedeeld. Zoals toegezegd wordt hierbij ook de registratie van incidenten met de pendelbus in Ter Apel in de rapportage opgenomen.

(V) Toegang tot de Basisvoorziening Vreemdelingen

Ten aanzien van de toegang tot de BVV geldt dat wordt samengewerkt met de betrokken afdelingen van het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Op dit moment worden de juridische en technische voorwaarden voor toegang geconcretiseerd en wordt gewerkt aan de uitwerking. Omdat het hier gaat om toegang tot gevoelige informatie, dient het realiseren van de toegang nauwkeurig te worden uitgewerkt. Het realiseren van toegang tot de BVV is een belangrijke doelstelling en er wordt naar gestreefd om dit zo spoedig en zorgvuldig mogelijk te operationaliseren. Langs deze lijn wordt er stand gedaan aan de toezegging waarbij MAenM toezegt de Kamer voor het zomerreces te informeren over de bevoegdheden van boa's in het ov en de gesprekken met MJenV hierover TZ202604-208. Hierover volgt een update bij de eerstvolgende voortgangsbrief aanpak overlastgevende asielzoekers.

Met deze brief heb ik u geïnformeerd over de uitvoering van de aangenomen moties en gedane toezeggingen rond de aanpak van overlast in en rond Ter Apel, Budel en het openbaar vervoer. Waar relevant zal ik u tijdig nader informeren over resultaten en vervolgstappen. Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

De Minister van Asiel en Migratie,
G. van den Brink